

Oponentský posudek bakalářské práce
Anny Halamové
Stálost jako křesťanská ctnost
předloženo na katedře teologické etiky

Práce A. Halamové formálně odpovídá požadavkům na bakalářskou práci. Má všechny požadované náležitosti (český a anglický název i anotace, prohlášení o samostatném zpracování), obsah práce (str. 5) je až strohý, ale logicky vystavěný a rozčleněný. Nepůsobí sice jako jediný možný způsob, jak téma uchopit, je možno diskutovat o výběru a zpracování jednotlivých pojmů a témat, jejich užití však je podloženo a zdůvodněné.

Seznam literatury na str. 40 čítá 17 položek, z nichž je jen jedna cizojazyčná – latinský spis Justa Lipsia ze 16. století. Statisticky je to na bakalářskou práci málo, autorka ovšem s textem poctivě a obsírně pracovala (a neuvedla anglický překlad spisu, se kterým pracovala také). Výběr další literatury je solidní, jsou tu zastoupeny nejvíce tradice stoická (Seneca, Cicero), scholastická (Akvinský) a moderní katolická (Martini, Rahner), což odpovídá frekvenci myšlenkové práce s ctnostmi v různých proudech myšlení. Dojem tady poněkud kazí grafická úprava, nepoužívá se kurzíva, v bibliografických údajích obvyklá, a seznam není seřazen abecedně.

Pravopisně je práce zpracována dobře, překlepů je minimum (chybné je měkké skloňování filosofa Senecy – str. 19, 20, 27). Horší je to s interpunkcí, která není dost přesná, čárek ve větě je značný nedostatek, mělo se jimi méně šetřit. Jinak se však práce čte dobře a nevyvolává otazníky po významu řečeného.

Na str. 22 je uveden citát (pozn. 35) v nepřesném překladu. Lépe by měl končit: „jako je duše zdokonalením člověka, tak je tento (rozum) zdokonalením duše“.

A poslední připomínka formálního rázu: na str. 34 je zmínka o pracech B. Spinozy a V. Jankélévitch, chybí však odkaz, o které práce se jedná (viz i pozn. 60). Nemít práci k dispozici není chyba, ale mělo by být uvedeno v odkaze, o kterou práci jde.

Práce má 33 stran samotného textu, po úvodním vymezení tématu a popsání přístupu zpracovává ve třech kapitolách postupně (kap. 1) etymologické a významové vymezení pojmu a pojmů příbuzných, pohled na pojetí stoické, Augustinovo a Akvinského, poté (kap. 2) souvislost pojmu se zaměřením lidského jednání (cíl, smysl), s jeho antropologickým základem (rozum) a základním postojem (pokora). Zvláštní kapitolu věnuje diskusi s pojetím věrnosti jako pojmu se stálostí soupeřícího (na základě práce Comte-Sponvilla) a poukázáním na nesnáze pojetí věrnosti jako čistě lidské a myšlenkově předávané (prostřednictvím paměti) ctnosti, která má zajistit životu smysl.

Autorka předkládá interpretaci věrnosti jako ctnosti, která je ukotvena spíše prostorově než časově (str. 7) - oproti vytrvalosti (str. 15). Je zaměřena na smysl (Frankl, 20n) a obrácena k věčným věcem (str. 19). Dost pozornosti je věnováno vztahu rozumu, trpělivosti a pokory ke stálosti (str.26), jak je podává J. Lipsius.

Pro obhajobu je tu několik podnětů k domýšlení:

1. Stálost je již dříve jmenována jako zdroj trpělivosti (str. 10). Je tedy předcházející, nadřazená, nebo je tu ještě jiný vztah?
2. Na str. 36 je věrnost spojena se vztahem lásky, stálost spojená s vírou. Jak to koresponduje např. s Barthovým výkladem Credo (Základy dogmatiky) – víry jako důvěry a věrnosti (fides fiducia est et fidelitas)?

3. Nemuseli bychom být věrní, kdybychom byli pokorní ve smyslu, jak to chápe Sponville? (str. 37) – nebo bychom jako pokorní byli automaticky i věrní?
4. Lidská slabost jako argument pro neexistenci Boha je zvláštní moment. Co znamená věřit v Boha jako akt pýchy? (str. 37) Znamená to, že věřící se musí pokládat za lepšího, než je? Co to vypovídá o ateistově obraze Boha?

Celkově je práce zajímavým pokusem o uchopení málo všímané tematiky, cosi jí schází k tomu, aby byla výtečná, a to jak formálně, tak z hlediska shromážděného materiálu, ale pokládám ji za dobrou, doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji i hodnocení dobré.

V Praze 11. září 2011

doc. J. Halama, Dr.